

Mødet den 30. Marts 1911.

Fraværende: Harald Jensen.

1. (J. Nr. 209¹³—1910.) Skrivelse fra Indenrigsministeriet om, at Ansøgningen om **Dispensation fra Lov Nr. 121 af 20. April 1906** vedrørende Gæstgiveriet i Høegh-Guldbergsgade 97 ikke har kunnet bevilges.

Til Efterretning.

2. (J. Nr. 361—1910.) Indenrigsministeriets Approbation paa Overenskomsten med Møllejer Jensen angaaende **Magdalenemøllens Nedrivning**.

Til Efterretning.

3. (J. Nr. 141 b —1910.) Skrivelse fra Justitsministeriet om, at det ansøgte **Byggetilskud til et Tuberkulosehospital** ikke har kunnet bevilges.

Til Efterretning.

4. (J. Nr. 580—1910.) Skrivelse fra Sundhedskommissionen om at nyopførte Ejendomme paa den Del af Marselisborgterrænet, hvor Vandklosetter ikke for Tiden kan installeres, **fritages for Opførelse af Gaardlatriner**.

Til Efterretning.

5. (J. Nr. 629—1910.) Beretning og Regnskab for **Fælleskontoret for Velgørenhed** for 1910.

Til Efterretning.

6. (J. Nr. 336—1910.) Indstilling fra Markudvalget

om, at Kommunen midlertidigt overtager **Driften af Haveselskabets Have.**

Jul. Andersen erindrede om, at der for 4—5 Maaneder siden var kommet Opsigelse fra Haveselskabet angaaende Lejemaalet af Haven, og at Byraadet derefter havde valgt Markudvalget og Forskønnelsesudvalget til i Forening at indlede Forhandling med Selskabet om en Ordning. Fra Selskabets Side tilbød man vedblive at være Lejer, mod at Kommunen tilskød 2500 Kr. foruden fri Jord, saaledes at Kommunen til Gengæld skulde have Kontingentet fra Foreningens Medlemmer i Byen og Omegnen. Da Byraadet havde fundet denne Udgift for stor, havde det overgivet Haven til Markudvalget. Der mentes blandt Gartnere og haveinteresserede at være nogen Stemning for at bevare Haven mulig gennem Dannelsen af et nyt Selskab, men da en Ordning naturligvis ikke kunde findes paa staaende Fod, saa Udvalget ingen anden Udvej end at foreslaa Byraadet at lade Kommunen selv overtage Havens Drift for den kommende Sommer, saaledes at der kunde blive Tid til at faa dannet et nyt Selskab. Udgiften ved Havens Drift vilde for Sommeren beløbe sig til 2000 Kr., væsentligst til Lønninger til Bestyreren, 2 Arbejdere og en Elev. De to Arbejdere havde været beskæftiget ved Haven i henholdsvis 40 Aar og 20 Aar, saa de vilde blive ret uheldigt stillede, hvis de nu mistede deres Plads. De var tilmed meget billige, idet de kun fik 2½ Kr. pr. Dag. Til Indtægt kunde man regne Frugtsalget samt Salg af 3000 udplantningsmodne Træer, der antagelig kunde sælges for 70 Øre pr. Stk. Om et Par Aar vilde yderlig 5000 Træer være modne til Udplantning.

Indstillingen vedtoges.

7. (J. Nr. 284—1910.) Fra Skoleudvalget forelægger følgende Indstilling angaaende **Pladsforholdene i Borgerskolen i Christiansgade:**

»Skoleudvalget indstiller til det ærede Byraad at vedtage det i Skolekommissionens foranstaaende Skrivelse nævnte Forslag 2, hvorefter Pladsmangelen i Borgerskolen, Christiansgade, afhjælpes ved, at der henflyttes en første, en anden og en tredie Mellemklasse fra Borgerskolen, Christiansgade, til Borgerskolen, N. I. Fjordsgade, idet man mener, at dette vil være den bedste Maade at ordne det paaklagede Forhold paa.«

Skolekommissionens Skrivelse af 21. Marts d. A. var saalydende:

»Idet Skolekommissionen herved til det ærede Byraad tilbagesender Min. Skr. af 21. Jan. d. A. angaaende Pladsforholdene i Borgerskolen, Christiansgade, skal man bemærke følgende:

Der vil i det kommende Skoleaar i Borgerskolen, Christiansgade, blive 19 Klasser (10 Betalingsskoleklasser + 8 Mellemklasser og 1 Realklasse). Da der kun er 16 Klasseværelser i Skolen, bliver Spørgsmaalet, hvor og hvorledes de 3 overskydende Klasser skal anbringes. Angaaende dette er der i Skolekommissionen fremkommet 2 Forslag,

1. at de 2 Mellemklasser anbringes i Borgerskolen, Frederiks Alle, (hvor der er to Klasseværelser ledige), og den ene 4. Mellemklasse i Skolens Lærerværelse, og
2. at 1 første, 1 anden og 1 tredie Mellemklasse anbringes i Borgerskolen i N. I. Fjordsgade.

Da imidlertid intet af de to Forslag har kunnet samle Flertal i Skolekommissionen, skal

man henstille til Byraadets Afgørelse, hvilket af de to Forslag, der skal benyttes.«

Ministeriets Skrivelse af 21. Jan. d. A. til Skoledirektionen var saalydende:

»Efter at Ministeriet i Anledning af et direkte hertil indsendt Andragende, hvori en Kreds af Borgere i Aarhus besværer sig over, at deres Børn, der ere optagne i Betalingsborgerskolen i Christiansgade, af Mangel paa Plads i denne Skole som Følge af Oprettelsen af forskellige Mellemkoleklasser ved Skolen, er henvist til at nyde Undervisning i Borgerskolen i Frederiksalles (Sdr. Pigeskole), i Skrivelse af 5. August f. A. havde udbedt sig Erklæringer over Sagen fra Byraadet, Skolekommissionen og de paagældende 2 Skolers Overlærere, har Direktionen med Skrivelse af 23. November s. A. indsendt de ønskede Erklæringer samt en Meddelelse fra Byraadet om, at det for at afhjælpe den paaklagede Pladsmangel har vedtaget straks at opføre en Tilbygning til Skolen i Christiansgade, hvorefter de nu udstationerede Klasser vil kunne faa Plads i Skolen.

Da imidlertid den af Byraadet vedtagne Foranstaltning først i en fjernere Fremtid vil kunne være gennemført, skal Ministeriet anmode Direktionen om fra Byraadet at ville indhente et Forslag, der i Mellemtiden kan afhjælpe det paaklagede Forhold, i hvilken Henseende man skal henvise til, at Overlæreren ved Betalingsskolen med Tilslutning fra Direktionen har stillet Forslag om, at i det mindste de 2 tredie Klasser føres tilbage til Betalingsskolen, og at i Stedet nogle Mellemkoleklasser midlertidig henvises til at benytte Lokalerne i Skolen

i Frederiksballe. Dette Forslag kan Ministeriet anbefale.

Det bemærkes iøvrigt, at naar der ved Mellem skolens Oprettelse i Borgerskolen ikke var eller blev Plads i denne, saa at alle Klasser kunne faa Formiddagsundervisning dersteds, burde man have fulgt den Regel fortrinsvis at lade alle Borgerskoleklasser som hidtil have Formiddagsundervisning i deres egen Skole, medens de nyoprettede Mellem skoleklasser enten fik Eftermiddagsundervisning eller blev henvist til Undervisning helt eller delvis i andre Skoler, saa vidt Pladsmangelen nødvendiggjorde saadant.«

Formanden forelagde Indstillingen med Bemærkning om, at Udvalgets Formand intet havde imod, at man straks foretog Afstemning.

Mikael Johansen oplyste, at Indstillingen skrev sig fra Udvalgets Flertal, og at han kunde anbefale at stemme for Overlærer Arnstrups Forslag, der havde faaet Tilslutning fra alle de sagkyndige, og tilmed var i Overensstemmelse med Ministeriets Ønske. Desuden var dette Forslag det billigste, idet Lærerne havde været saa elskværdige at give Afkald paa deres Værelse, saaledes at det kunde bruges til Klasseværelse.

Jakob Jensen vilde helst have undgaaet en Debat, men var efter Hr. Mikael Johansens Udtalelser nødt til at gennemgaa hele Sagen navnlig da et enkelt Dagblad havde beskyldt Socialdemokraterne i Skoleudvalget for at have »sylvet« Sagen. At denne Beskyldning var aldeles grundløs, fremgik tydeligt deraf, at Ministeriets Skrivelse af 21. Januar, som kom Udvalget i Hænde den 30. Januar, straks var blevet tilstillet

Skolekommissionen, fra hvem den først den 21. Marts atter kom tilbage til Udvalget, som saa den 23. s. M. sendte den til Byraadet. Som man vilde erindre, indeholdt det i Ministeriets Skrivelse omtalte Andragende fra en Del Forældre en Beklagelse over, at deres Børn var blevet henvist til at have Lokale i Skolen i Frederiksalle. Dette Andragende fra Forældrene var den 29. September 1910 af Byraadet besvaret med, at Børnene var anbragt i Skolen i Frederiksalle i Henhold til Overlærer Arnstrups Forslag. I Svarskrivelsen, som var koncipieret af Skolekommissionen, der som bekendt bestod af 7 Højremænd, 1 Venstremand og 4 Socialdemokrater, stod udtrykkeligt: »— skaffede man efter Forslag af Overlærer Arnstrup Skoleudvalgets Tilladelse til, at der til Raadighed for Skolen i Christiansgade stilledes 3 Lokaler i Pigeskolen, Fr. Alle, og i Borgerskolen Fr. Alle anbragtes 2 III. Klasser og 1 IV. Klasse af Betalingsskolens. — Selvfølgelig kunde der lige saa godt have været udstationeret 3 Mellem-skoleklasser; men dels fulgte man her Skolens Forslag —«. I Ministeriets Skrivelse stod imidlertid, at Overlærer Arnstrup havde tilraadet noget helt andet. Overlæreren var altsaa kommet paa Kant med sig selv, men det stod imidlertid fast, at det var hans Skyld, at Børnene var blevet udstationerede i Skolen i Frederiksalle. Den 5. Februar, altsaa nogle faa Dage efter at Udvalget havde sendt Sagen til Skolekommissionen, modtog Udvalget en Forespørgsel til Kommissionen fra Overlærer Arnstrup om, hvor han skulde anbringe Børnene i det kommende Aar, da der vilde blive 19 Klasser, men kun vilde være 16 Klasseværelser til Raadighed i Christiansgade. I samme Skrivelse fremhævede Hr. Arnstrup som en Van-

skelighed ved at anbringe de tre Klasser i Frederiksalles, at Børnene skulde undervises i Gymnastik, Sang, Naturhistorie og Fysik samt bade i Christiansgade, og at det for Tegneundervisningens Skyld vilde blive nødvendigt at anskaffe ekstra Materiel. Udvalget stillede saa til Raadighed for Skolen i Christiansgade enten 3 Klasseværelser i Skolen i Fjordsgade eller 2 i Skolen i Frederiksalles og 1 i Skolen i Vestergade, hvorefter Overlærer Arnstrup henstillede til Skolekommissionen at afgøre Sagen, men iøvrigt pegede paa, at det vilde være bekvemmest for Skolen at sende 2 tredie Klasser og 1 første Mellem-skoleklasse til Frederiksalles. Alt dette havde foranlediget, at Sagen var trukket ud, men morsomt var det at se denne Indstilling fra Overlærer Arnstrup, naar man erindrede, at han havde skrevet til Ministeriet, at tredie Klasserne ikke burde undervises i Frederiksalles. At udstationere en første Mellem-skoleklasse i Frederiksalles vilde desuden ikke betyde andet, end at en af de Klasser, der allerede var der, blev suppleret og iøvrigt kom til at blive der. Denne Indstilling fandt Skolekommissionen imidlertid saa vag, at den stillede bestemt Forlangende om en anden. En saadan indløb saa den 24 Februar, og deri foresloges, at 2 første Mellem-skoleklasser anbringes i Frederiksalles og 1 fjerde Mellem-skoleklasse i Skolens Lærerværelse. Dette Rum var fuldt forsvarligt til de 3—4 Lærere, hvortil det var beregnet, men at anbringe 16 Børn og 1 Lærer deri vilde ikke kunne siges at være forsvarligt, idet hvert Barn kun vilde faa 154 Kubikfod Luft og $3\frac{1}{2}$ Kvadrat-alen Plads, medens der i de øvrige Klasseværelser var henholdsvis 210 Kubikfod og $4\frac{1}{2}$ Kvadratalen til hvert Barn. Dette Forhold havde

Hr. Mikael Johansen maaske ikke undersøgt. Under saadanne Forhold kunde Socialdemokraterne i Kommissionen ikke være med til at anbringe Børnene, og de havde derfor stillet Forslag om at flytte Børnene til Skolen i Fjordsgade, hvor Forholdene i alle Henseender var i Orden, og hvor man raadede over de bedste Lokaler paa alle Omraader. Hvis Forældrene havde været misfornøjede i Fjor, maatte de blive godt fornøjede med dette Forslag, hvorefter man bød dem det bedste, der kunde skaffes.

Mikael Johansen skulde indrømme, at han ikke havde undersøgt, hvor mange Kubikfod Luft hvert Barn vilde faa, hvad Hr. Jakob Jensen vel havde gjort, fordi han var imod hele Sagkundskaben, som sikkert foreslog det, den fandt mest tjenlig for Børnene. I Skolekommissionen havde 5 stemt for og 5 imod Forslaget, men naar Hr. Jakob Jensen paaberaabte sig, at der sad 7 Højremænd i Kommissionen, maatte Taleren dog bede Vorherre bevare sig for et Par af den Slags Højremænd. De stemte i hvert Fald næsten aldrig med Højre; den ene af dem, en Præst, var vel nærmest Socialdemokrat og havde ved Præstemødet for nylig udtalt, at han sluttede sig til Socialdemokratiets Skoleprogram.

Formanden anmodede om, at man lod de politiske Forhold hvile.

Mikael Johansen mente, han maatte have Lov til at protestere, naar Hr. Jakob Jensen sagde, at der var 7 Højremænd i Skolekommissionen, naar det ikke passede. Det var rigtigt, at det var efter Overlærer Arnstrups Forslag, at Børnene i Fjor var blevet anbragt i Frederiksballe. Da Højre i sin Tid stemte for at nedlægge Betalingsskolen, var det for at faa mere

Ro i Skolen; det havde man imidlertid ikke faaet, skønt man skulde synes, at det var det, Skolen mest trængte til. At flytte de tre Mellem-skoleklasser til Skolen i Fjordsgade var vel kun Begyndelsen til at faa oprettet en tredje Mellem-skole, skønt Ministeriet havde udtalt, at man kun maatte have de to. Desuden var der en meget lang Vej til Fjordsgade, og Overlærer Kofoed Jensen havde kun udtalt sig meget reserveret om at faa Mellem-skole derude. Den foreslaaede Ordning med Benyttelse af Lærerværelset var endelig ogsaa kun midlertidig. Det kunde ikke nytte, at Skoleudvalget stadig var i Strid med de øverste Autoriteter og udæskende overfor dem; det gav-nede ikke Skolen.

M o u s t e n gad vide, hvorledes man skulde bære sig ad med at følge Sagkundskaben, naar den snart forlangte Børnene flyttet ud, snart at de ikke skulde flyttes. Det vilde ogsaa være fuldstændig meningsløst at benytte et saa lille Klasseværelse, som det der kunde blive af Lærer-værelset.

J a k o b J e n s e n gjorde opmærksom paa, at Ministeriet i Skrivelsen af 21. Januar udtalte, at de nyoprettede Mellem-skoleklasser helt eller delvis skulde henvises til Undervisning i andre^{re} Skoler. Naar Hr. Mikael Johansen mente, at Udflytningen af de tre Mellem-skoleklasser til Skolen i Fjords-gade var Begyndelsen til en ny Mellem-skole, maatte Taleren bestemt sige nej. Meningen var, at Børnene i disse tre Klasser skulde undervises under Ansvar af Overlærer Arnstrup. Overlærer Kofoed Jensen var slet ikke spurgt om dette Til-fælde, da det ikke kom ham ved. Man havde kun sagt til ham, at der skulde reserveres 3 Klas-seværelser til disse Børn.

I. C. Petersen skulde ikke udgive sig for at være sagkyndig, men syntes dog, at det vilde blive meget upraktisk at sende de 3 Klasser til Fjordsgade, naar Børnene skulde undervises under Overlærer Arnstrups Ansvar og af Lærerne ved Skolen i Christiansgade. Lærerne blev nemlig mere og mere Specialister i et eller andet Fag, og Ordningen vilde derfor have til Følge, at de maaske i en Time skulde undervise i Christiansgade og den næste i Fjordsgade. Vejen mellem de to Skoler var lang og kunde næppe tilbagelægges i mindre end 15—20 Minutter, hvad der vilde bevirke en ret betydelig Forkortelse af Undervisningstimerne. Praktiske Grunde syntes derfor at tale for, at de Klasser, der maatte flyttes, blev henvist til Frederiksballe. Dertil kom, at Skolen i Fjordsgade langt fra var centralt beliggende, hvad der havde en ikke ringe Betydning, eftersom Børnene i Betalingsskolen og Mellemsskolen kom fra alle Dele af Byen.

Mikael Johansen var glad ved at høre, at Hr. Jakob Jensen ikke vilde have oprettet en Mellemsskole i Fjordsgade. Det skulde interessere ham at se, om Byraadets Flertal vilde stemme imod hele Sagkundskaben.

Indstillingen vedtoges.

8. (J. Nr. 604 og 613—1910.) Andragender fra Møllejejer Weis og Aarhus Trælasthan del om, at Kommunen for Andragernes Regning vil lade anlægge **Gaderne fra den ny Bro over Aaen i Forlængelse af Vestergade til Thorvaldsensgade og til Vesteralle.**

Efter Indstillingen fra Udvalget for Byens Udvidelse og Bebyggelse vedtoges det at bevilge Andragenderne paa Vilkaar:

1. At Hr. Weis forpligter sig til paa Byraadets

Rekvisition at indbetale Forskud til Kæmnerkassen, dels inden Arbejdet paabegyndes, og dels efterhaanden som Arbejdet skrider frem.

2. At Hr. Weis forpligter sig til at betale Byens Tilgodehavende hos ham for det udførte Arbejde efter den af Brolægningsudvalget udarbejdede Opgørelse. Skulde der opstaa Meningsforskel mellem Hr. Weis og Brolægningsudvalget angaaende Opgørelsen og Arbejdets Udførelse, skal begge Parter underkaste sig Byraadets Afgørelse.

9. (J. Nr. 392—1910.) Andragende fra Aarhus Trælasthandel om Kommunen for Andragerens Regning vil anlægge **Vand- og Gashovedledninger** i de i ovenstaaende Sag nævnte nye Gader.

Efter Brolægningsudvalgets Indstilling vedtoges det at bringe Arbejdet med Lægning af Gas- og Vandledninger i nordre Fortov i Vestergades Forlængelse langs Trælasthandelens Grund til Udførelse paa Andragerens Regning.

10. (J. Nr. 632—1910.) Indstilling fra Brolægningsudvalget med Planer og Forslag til Betingelser for Lægning af en **afskærende Kloakledning i Kystvejen og Skovvejen.**

Indstillingen vedtoges.

11. (J. Nr. 22—1910.) De foreliggende **Købekontrakter** med Mejeriejer I. P. Jensen angaaende en Villaparcel ved Strandvejen og med Metodistmenigheden angaaende en Byggegrund ved Thunøgade godkendtes.

